

Щаслива сімейка

Ганс Крістіан Андерсен

Переклад Галини Кирпи

К а з к а

Найбільший зелений листок у нашій країні, звісно, в лопуха. Коли його приміряти спереду, то з нього виходить справжнісінький фартух, а коли покласти на голову, то в негоду він править за парасольку. Ото такий здоровуцький! Лопух ніколи не росте сам, о ні, де з'являється один кущ, там їх виростає безліч. Отака то дивовижа. І всю ту дивовижу поїдають равлики. В давнину знатні вельможі веліли подавати на обід великих білих равликів до м'ясної страви фрикасе — наминали та ще й прицмокували:

— Ну й смакота!

Вельможі й справді неабияк уподобали равликів, а що ті равлики живилися лопуховим листям, то по всій країні стали сіяти лопух.

А в одному занедбаному замку так давно не їли равликів, що вони й зовсім зникли. Проте лопух не перевівся, він ріс як із води — на всіх стежках і грядках, і несила було з ним упоратися. Вже того лопуха вигнався цілий ліс. Зроду ніхто й не подумав би, що колись там був сад, якби не виднілися де-не-де то яблуня, то слива. І в тій глушині жило собі двійко останніх старезних равликів.

Равлики й самі не відали, скільки їм років, лиш добре пам'ятали, що було їх таких страшенно багато, що родом вони з чужих земель і що цей ліс насаджено для них усіх. І хоч равлики ніколи зі свого саду не витикалися, та знали про те, що десь на світі є м а є т о к . Там їх варять аж до чорноти, а потім викладають на срібну тацю. Що стається з ними далі, равлики не знали. До того ж навіть не здогадувались, як то бути звареним і лежати на срібній таці. Либонь, надзвичайно гарно й благородно! Равлики розпитувалися про те і в хруща, і в жаби, і в дощового черв'яка, та ніхто їм нічого не розказав, бо нікого з них не варили й не викладали на срібній таці.

Старезні білі равлики були певні, що вони найзнаменитіші в світі, що ліс росте задля них, а маєток існує на те, щоб їх можна було зварити й викласти на срібній таці.

Равлики жили дуже самотньо, але щасливо. А що своїх дітей не мали, то взяли всиновили звичайне равлення й виховували його, як своє. Однак равлення не росло, бо було воно звичайного роду. Та батькам, а надто мамі равлисі, здавалося, що равлення таки побільшало, й вона сказала чоловікові:

— Якщо ти так цього не помічаєш, то помацай у його мушлі.

Тато равлик помацав равлення в мушлі й погодився, що воно піросло.

Одного дня вперіщила злива.

— Огого, як торохтить по лопуху! Бам-бум-бім! — вигукнув тато равлик.

— Ну й краплі! — підхопила мама равлиха. — Як швидко вони збігають по стеблу! Ось побачиш, скоро тут стане мокро. Добре, що в нас такі доладні хатки. І в нашого малого! Нікуди правди діти — для нас створено куди більше умов, ніж для кого іншого.

Оттепер можна сказати, що ми — володарі світу! Від самого дня народження в нас є свої оселі! Для нас посіяно цілий ліс лопухів! Цікаво, чи далеко він тягнеться і що за ним?

— А нічого! — відповів тато равлик. — Кращого місця за нашу домівку немає! Та кращого я й не хочу!

— Йой, як мені кортить потрапити до маєтку, щоб мене зварили й поклали на срібній таці! — мовила мама равлиха. — У цьому поталанило всім нашим предкам, і, повір мені, то було щось незвичайне!

— Може, від маєтку лишилась руїна, — сказав тато равлик. — Або він так заріс щавлем, що люди не можуть із нього вийти. Нам нікуди поспішати, а ти завжди летиш як на пожежу, а малий і собі летить. Лише за три дні він виповз на верхівку стебла. Коли я здіймаю очі догори, то в мене паморочиться в голові!

— Не свари його, — попросила мама равлиха. — Він повзе дуже обачно. То ж не дитина, а просто втіха; для кого нам на схилку літ і жити, як не для нього?! От чи подумав ти про те, де знайти йому дружину? А що як у далекому лопушиному лісі є ще хтось із нашого роду?

— Мабуть, там водяться чорні равлики, — відповів тато равлик. — У них немає хаток, то така простота! Зате скільки пихи! Ану ж попросимо мурашок, вони сновигають туди-сюди без діла, то й напитають для нашого малого дружину.

— Атож, — озвалася одна з мурашок, — я знаю неперевершену красуню. Та хтозна, чи вона піде за вашого сина, бо вона королева!

— Дарма, — відповіли старі равлики, — вона має хату?

— Вона має палац! — відповіла мурашка. — Дивовижний мурашиний палац на сімсот ходів!

— Дякуємо, — сказала мама равлиха, — наш син не полізе в мурашник. Якщо ви не знаєте нікого підходящого, то ми попросимо допомоги в білих комарів. Вони літають по всіх усядах і за погоди, й за негоди і прочісують лопушиний ліс наскрізь.

— У нас є для нього наречена! — вигукнули комарі. — За сто людських кроків ізвідси на кущі агрусу живе у хатці панночка равличка. Вона там сама-самісінька і вже на виданні. Всього за сто людських кроків ізвідси!

— Ну й добре, тоді нехай іде до нас! — мовили старі. — Наш син має ліс лопухів, а вона — лише один куш агрусу!

І комарі полетіли по панночку равличку. Вона прийшла за вісім днів. Старим полегшало на душі, як побачили, що панночка була гарного роду.

Потім справили весілля. На ньому щосили присвічували шестеро світлячків. Однак усе пройшло дуже тихо, бо старі равлики не любили бенкетувати й веселитися. Мама равлиха виголосила прекрасну промову, а тато равлик від неймовірного хвилювання не міг мовити ні слова. Тоді старі равлики дали молодят у посаг цілий ліс лопухів і сказали те, що казали завжди:

— У світі немає нічого кращого над цей ліс. Коли ж ви житимете в чесноті, триматиметеся звичаю й народжуватимете равленят, то одного дня вам і вашим дітям

закортить попасти в маєток. Там вас зварять до чорноти й викладуть на срібну тацю.

Після цих слів старі равлики поховалися в свої хатки й більше не виходили. Вони поснули. Молодята запанували в лісі й завели величезне потомство. Але їх так ніколи й не зварили і жодного разу не поклали на срібну тацю. Тож вони вирішили, що маєток перетворився в цілковиту руїну, а всі на світі люди вимерли. Оскільки ніхто їм ані словом не заперечив, то, либонь, вони мали рацію.

А дощ періщив по лопушиному листі, наче вибивав у барабан, аби повеселити равликів. А сонце сяяло, щоб на втіху равликам зеленів лопушиний ліс. Равлики були дуже щасливі, й ціла їхня сімейка купалася в щасті. Ще б пак!